

K. 10/02. 51

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
ZAGREB

12. 11. 2002

P.

Broj: I KZ-588/02-9

R I J E Š E N J E

Vrhovni sud Republike Hrvatske u Zagrebu, u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Kutice Jelić, kao predsjednice vijeća, te Danira Kosa, Zlata Lipušek Đokanac, Milana Gudelja i Marijana Svedrovića, kao članova vijeća, i više sudaca savjetnice Snježane Mrkoci, kao zapisničara, u kaznenom predmetu protiv opt. Miljana Strunjaša zbog kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. i 2. OKZRH, odlučujući o žalbi optuženika podnesenoj protiv presude Županijskog suda u Karlovcu od 25. veljače 2002. broj K-4/01, u sjednici održanoj dana 17. listopada 2002. godine, u nazočnosti branitelja optuženika odvjetnika Anto Nobila i zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske Pavla Vidića,

r i j e š i o j e:

Pribivača se žalba opt. Miljana Strunjaša, akida se pobijana presuda i predmet vraća sudu prvog stupnja na ponovno suđenje.

Ohrvažloženje

Pobijanom presudom Županijski sud u Karlovcu proglašio je krivim Miljana Strunjaša što je počinio kazneno djelo ratnog zločina iz čl. 120. st. 1. i 2. OKZRH, te ga je temeljem čl. 120. st. 2. OKZRH osudio na kaznu zatvora u trajanju od 12 godina. U ovu kaznu temeljem čl. 45. OKZRH optuženom je uračunato vrijeme provedeno u pritvoru počevši od 02. listopada 2000. godine pa nadalje.

U odnosu na troškove kaznenog postupka, temeljem čl. 90. st. 4. ZKP, optuženik je oslobođen dužnosti naknade istih.

Protiv ove presude žalbu je podnio opt. Miljan Strunjaš, po evome branitelju odvjetniku Anto Nobilu, žalbe se zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, povrede kaznenog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog odluke o kaznenim sankcijama. Predložio je da Vrhovni sud Republike Hrvatske prvostupnijsku presudu ukine i predmet vrati na ponovno odlučivanje, a podredno da optuženik bude osuđen na blažu kaznu od izrečene. Također, zatražio je da ga se obavijesti o održavanju drugostupnijske sjednice vijeća.

Odgovor na žalbu nije podnet.

Sukladno čl. 373. st. 1. ZKP, spis predmeta dostavljen je Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske na dužno razgledavanje.

Na sjednici vijeća, o kojoj je naredno obaviješten, nije pozvan opt. Miljan Strunjas, sukladno čl. 374. st. 2. ZKP, jer se nalazi u pritvoru, a ima braničlja, pa predsjednik vijeća i vijeće nisu smatrali svrhovitim osigurati njegovu nazočnost.

Sjednici vijeća pristupio je pozvani braničelj optuženika, odvjetnik Anto Nobilo, predloživši navode kao u žalbi, dok je prisutni zamjenik Glavnog državnog odvjetnika ošao kod navoda kao u podnesku Državnog odvjetništva Republike Hrvatske broj KZ-DO-1237/02, od 08. kolovoza 2002. godine.

Žalba opt. Miljana Strunjasa je osnovana.

Nije u pravu optuženik kadu tvrdi da postoji bitna povreda odredaba kaznenog postupka, u tvrdnji da bi bio, protivno zakonu, ispitani prije dovršetka dokaznog postupka.

Naime, u odnosu na trenutak ispitivanja optuženika pred raspravnim vijećem, valja imati u vidu da je ovaj kazneni postupak "pokrenut", dakle iniciran, zahtjevom za provođenje istrage, prije 01. siječnja 1998. godine, pa sukladno čl. 501. ZKP/97 ne dolazi u obzir primjena toga Zakona, već upravo ZKP/93, koji je omogućavao uzimanje obrane optuženika prije izvođenja dokaza. Pri tome, prema usvojenom stavu ovog Vrhovnog suda, valja razlikovati zakonski termin iz čl. 501. st. 1. ZKP, koji govori o "pokrenutom" postupku, od termina iz čl. 164. ZKP koji govori o "započinjenu" kaznenog postupka. Tek u novom postupku koji će biti proveden nakon što je ovim riješenjem ukinuta prvostupanjska presuda, prvostupanjski sud će biti dužan postupati u skladu s odredbama ZKP/97 i to obzirom na tekst čl. 191. st. 3. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku, iz 2002. godine.

Također nije u pravu optuženik kadu navodi postojanje bitne povrede u terminološkoj neusklađenosti činjeničnog opisa za koji je optuženik proglašen krivim, sa naznačenim pravnog opisa u izreci pobijane presude.

Naime, prvostupanjski sud je, kako je već ranije navedeno, proveo ovaj kazneni postupak prema odredbama ZKP/93. Odredbe toga Zakona, za razliku od ZKP/97, nisu tražile u članku koji opisuje sastavnice izreke prvostupanjske presude kojom bi netko bio proglašen krivim (čl. 341. st. 1. toč. 2. ZKP/93) da presuda sadrži i "opis kaznenog djela", misleći pri tome na pravni opis kaznenog djela. Odredbe ZKP/97 imaju takvu odredbu u čl. 355. st. 1. toč. 2., ali ovaj Zakon će doći u primjenu tek u ponovljenom sudenju, kako je to ranije navedeno. Stoga ova okolnost istaknuta u žalbi ne predstavlja bitnu povredu odredaba kaznenog postupka, kako to pogrešno ističe u svojoj žalbi optuženik.

Međutim, u pravu je žalitelj kadu tvrdi da je izreka presude suprotna njenim razlozima, tj. da razlozi navedeni u obrazloženju ne predstavljaju elemente navedene u izreci pobijane presude. Ova povreda ogleda se u okolnosti što prvostupanjski sud utvrđujući krivnju optuženika za kazneno djelo kako je ono navedeno u izreci pobijane presude, uz krivnju obrazlaže i poziva na odredbe čl. 86. i čl. 87. Dopunskog protokola Ženevskih konvencija o žrtvama međunarodnih sukoba (Protokol I). Ove odredbe međutim nisu sastavnica

inkriminiranih radnji kako su one optuženiku stavljene na teret optužbama, te kako su naznačeno u izreci pobijane presude.

Izreka pobijane presude sadrži tvrdnju o postupanju suprotnom međunarodnom pravu, a zatim kao blanketne norme, za koje se tvrdi da ih je optuženik kršio svojim postupanjem, izrijeckom se navode odredbe čl. 3., 27. i 53. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata, od 12. kolovoza 1949. godine, te odredbe čl. 4. st. 2. (od. a), čl. 13. i čl. 16. Dopunskog protokola Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. godine o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba (Protokol II.) od 08. lipnja 1977. godine. Ove dvije nove odredbe iz Protokola I., a koje se odnose na mogućnost odgovornosti "Noćinjenjem", odnosno na moguću odgovornost obzirom na "Dužnosti zapovjednika", na koje se sud poziva samo u svom obrazloženju, a koje nisu sastavnica izreka pobijane presude, također predstavljaju blanketne norme, koje bi izrijeckom morale biti spomenute u činjeničnom opisu kaznenog djela za koje se optuženik proglašava krivim, ako sud želi u obrazloženju pobijane presude utvrditi krivnju optuženika i obzirom na kršenje tih dviju normi, iz čl. 86. i čl. 87. Protokola I. Pri tome valja imati u vidu da izreka pobijane presude uopće ne inkriminira optuženiku postupanje protivno odredbama Protokola I., tj. Dopunskog protokola Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba (Protokol I.) od 08. lipnja 1977. godine, već samo postupanje protivno naznačenim odredbama Ženevske konvencije i Protokola II.

Naime, odredba čl. 120. OKZRH kao moguće oblike izvršenja ovog kaznenog djela predviđa da ga je moguće počiniti na način da počinitelj tog kaznenog djela izda zapovijed za određeno protupropisno postupanje, odnosno da počinitelj postupa po toj zapovijedi, čime da bi ostvario objektivna obilježja ovog kaznenog djela. Eventualna mogućnost utvrđenja počinjenja ovog kaznenog djela nečinjenjem, pozivom na odredbe domaćeg prava, bila bi jedino moguća tek primjenom čl. 28. st. 2. OKZRH, kako to s pravom ističe žalitelj, a ne kako to prvostupanjski sud pogrešno radi mijesajući zakone koje primjenjuje, pozivom na odredbu čl. 25. st. 2. KZ. Ako bi bitnije prvostupanjskog suda bilo utvrditi odgovornost optuženika za kazneno djelo iz čl. 120. OKZRH nečinjenjem, pozivom na odredbe međunarodnog prava, to nije moguće, a bez da se to posebno inkriminira optuženiku aktom nadležnog tužitelja, što u konkretnom slučaju nije učinjeno.

Ovakva inkriminacija bila bi ispravno moguća, obzirom na odredbu čl. 2. OKZRH povezane s odredbom čl. 141. i čl. 31. Ustava Republike Hrvatske. No za takovo presuđenje, kako je već navedeno, blanketna norma iz međunarodnog prava mora biti sastavnica činjeničnog opisa kaznenog djela stavljenog na teret optuženiku. Nije moguće obrazlagati krivnju optuženika povodom blanketnih normi međunarodnog prava, koje mu nisu posebno inkriminirano i čiji sadržaj ne korespondira s domaćim pravom.

U konkretnom slučaju, a obzirom na ranije navedeno, kako kompozicija optužnog akta, kada se optuženiku inkriminira počinjenje kaznenog djela iz čl. 120. OKZRH i nečinjenjem, kao oblikom izvršenja ovog kaznenog djela, to može biti učinjeno samo pozivom ovlaštenog tužitelja na kršenje blanketnih normi međunarodnog prava, a što tužitelj nije učinio. Nije dovoljno da sud u izreci pobijane presude samo naznači da je postupanje optuženika bilo suprotno odredbama međunarodnog prava, a da nakon toga njegovu krivnju obrazloži pozivom na neku konkretnu normu međunarodnog prava koja nije ugrađena u činjenični opis, te da ovaj nedostatak, kao u konkretnom slučaju, nadomijesti u obrazloženju

pobijane odluke, pozivajući se na takve norme, kao što je učinio sud u pobijanoj presudi pravdom na odredbu čl. 86. i čl. 87. Protokola I.

Stoga je u pravu žalitelj kada ističe postojanje ove bitne povrede odredaba kaznenog postupka, zbog čega je pobijana presuda valjalo ukinuti.

U ponovljenom postupku sud će utkiniti navedenu bitnu povredu odredaba kaznenog postupka, te će privesti sve do sada izvedene dokaze, a po potrebi i nove, pa će nakon provedenog postupka pažljivo i savjesno analizirati kako svaki dokaz posebno tako i obranu optuženika, te zatim sve dokaze u njihovoj ukupnosti, povezujući ih s obranom optuženika, a nakon čega će donijeti novu, na zakonu osnovanu presudu, koju će valjano i potpuno obrazložiti.

Pri tome sud će posebnu pažnju posvetiti analizi svih provedenih dokaza. Isto nije u dovoljnoj mjeri učinjeno u pobijanoj presudi, i to na način da se prvostupanjski sud ne zadovolji nabiranjem i citiranjem izvedenih, kako personalnih, tako i materijalnih dokaza. Ove dokaze valja analizirati svaki za sebe, te u svojoj povezanosti, te dati ocjenu vjerodostojnosti svakog od njih. Ovo osobito u svjetlu navedenih teza koje proizlaze iz provedenih dokaza, a odnose se na pisane zapovijedi potpisane po optuženiku, u kojima ista nalažu "zbiravanje evakuiranih civilnog stanovništva"; dijelovi zapovijedi koje govore o "otpornim točkama"; utvrđenje na temelju zapovijedi o opsogi vojne operacije, u kojoj sudjeluje i optuženik te njegova vojno-hijerarhijska pozicioniranost u strukturi agresivne vojske, te skladno tome i opseg njegove odgovornosti.

Također, u novoj presudi sud će posebnu pažnju posvetiti analizi iskaza svjedoka, posebno pripadnika neprijateljske vojske, a također i svjedoka stradalnika s hrvatske strane, te će savjesnom analizom utvrditi u odnosu na napade na nabrojena hrvatska mjesta, da li im je svrha bila zastrašivanje i protjerivanje hrvatskog stanovništva, kako je to optuženiku stavljeno na teret, ili vojno osvajače od strane neprijateljske vojske, u potuno za Hrvatsku namijenom i nepravdom ratu. Pri tome uz nespornu činjenicu velikih razmjera razaranja mjesta koja se navode u činjeničnom opisu, kao i stradanje hrvatskog življa smrtnim stradavanjem, razjavanjem i raseljavanjem, a odnosu na konkretnu kaznenu odgovornost optuženika, sud će utvrditi koje od ovih posljedica je bila rezultat konkretne vojne operacije uzimanja ovog prostora od strane pobunjeničke vojske koja je, kako to proizlazi iz dokaznog postupka, djelovala zajedno sa tadašnjom JNA, a koja vojska je od 08. listopada 1991., kada je Sabor RH raskinuo državno-pravnu vezu s bivšom državom, proglašena neprijateljskom vojskom strane države. Pri tome u ponovljenom postupku valja posebno utvrditi u kojem segmentu postoji odgovornost optuženika za izdavanje zapovijedi pri vojnom napadu, kojima se ostvaruju pojedini modaliteti izvršenja kaznenog djela iz čl. 120. OKZRH, tj. je li konkretni učin posljedica djelovanja jedinice kojom je on zapovijedac ili djelovanja drugih jedinica koje su sudjelovale u tom napadu.

Dio inkriminacija sadržanih na teret optuženiku optužnicom odnosi se i na zbijanja koja su uslijedila nakon što je u činjeničnom opisu kaznenog djela navedeni teritorij Republike Hrvatske bio privremeno zauzet od pobunjenih Srba, koji su djelovali zajedno s porojskama neprijateljske vojske JNA. U odnosu na razmjere i sadržavanja koja su tada uslijedila, sud će posebno analizirati, kako je ranije navedeno, postoji li izravna zapovijed optuženiku za postupanje optuženiku potčinjenih vojnih formacija odnosno može li se

- 5 -

1 Kz-58802-9

utvrditi njegova odgovornost za nastupjete posljedice njegovim nečinjenjem, ali sada u odnosu na čl. 28. st. 2. OKZRH, koji zakon sud kao cjelinu treba primjenjivati, a ne kako je to prvostupanjski sud pogrešno činio u odnosu na čl. 25. st. 2. KZ III čl. 86. i čl. 87. Protokola I., koji nije sadržan kao blanketa norma u činjeničnom opisu.

Iz svega ranije izloženog, na temelju čl. 388. st. 1. ZKP, odlučeno je kao u izreci ovog rješenja.

U Zagrebu, 17. listopada 2002. godine

Zapisičar:
Stjepan Mrkoci, v. r.

Predsjednik vijeća:
Katica Jelić, v. r.

Suglasnost ovog prijepisa s izvornikom ovjerava
Voditelj/Općenite pisarnice.

Stjepan Klapac